

Karla Skalbes

Rudena miglā.

I. Vitalis Woitechowitsch.

Rudena watarā wehlu,
 Cedams gar pilsehtas malu,
 Dsirdeju ņauzeenu ņehlu:
 „Witalis Woitechowitsch.”

Mehnescha gaismā ņaltā,
 Wahrigi klubojojt,
 Nedseju peleku putnu,
 No miglas isnahtot.

Kadeht wiņsch klubo pa semi,
 Nelido ņtaisti pa gaisu?
 Waj wiņam ņaseeti ņpahri,
 Waj tos lai wakā raiņu?

Spahri tam nokahruschees,
 Wiņi aņinīs.
 Neschehligs pahtagas ņiteens
 Wirus ņalaufis.

Kadeht, kadeht wiņsch klubo,
 Kas wina ņahjam wainas?
 Paņtatos: ņakropļotas,
 Roberņtas aņinainas.

Meklejojt graudus pa semi,
 It deenas tas nopuhlas:
 Kā gan ņahjinas nebuhs
 Winaņ ņakropļotas?

Paņtatas klufi wiņsch manī
 Celeeļ man ņnahbi rotā. . .
 Nahaga wahrgo putnia,
 Dewi jau iņņalkums mola.

Un man ne drusjinas nawa
 Dewim to dot,
 Klifistu pats beeschi bes maiņes
 Seemelim ņwilpojojt.

Kur tew dņimtene, putnia,
 Kur eefi, uņ kuru puņi?
 „Witalis Woitechowitsch,”
 Wiņsch eewaidas ņlumji un klufi.

Un, kā iņ miglas nahzis,
 Tapat klubodams,
 Lehni tas paņuda miglā,
 Klufi waidedams.

II. Suda.

Manim nebija ņwaigņnes,
 Manim nebija mahju.
 Ilgi, ilgi es gaņju
 Tumschā rudena nakti.

Un kad paņchņihrās weenreis
 Peleka mahļomu ņega,
 Statiņos: leelgeļa dubļōs
 Debefu ņwaigņnite dega.

Viķās, nu eņmu, kur weda
 Mani nemeera firōs.

Statos un drebu no preeka:
 „Kur mana ņwaigņnite mirōs! . . .”

It kā weeņula rauti,
 It kā neņti no wehja,
 Geņchi melni no kalna
 Ar ņareeti garam ņrehja.

Sem melnu ņahjam ņuda
 Swaigņnites atņpihdums.

Eju, mekleju, ņtatos:
 „Kur eņi, firōs lolojums?”

Andreewa Keedras

26 Kad mehneņis diņst.

Dahwinats wiņeem teem, kas mani eedomaja gruhtā brihdi.

Hildegarde lehni peezehlās un aiņwehra durwis, kas
 aij Indriķa bij palitufņchas wakā. Tad wina tapat lehni
 nolaidās zelōs pee Indriķa un uņliķa rotu wiņam uņ pleza.

„Paldees Deewam, kā jel tu wehl eņi dņihwōs!” Hilde-
 garde iņchukņteja. „Man firōs jau paredņeja, kā muņņu
 wezatu ņleplawa nepaliks bes ņoda.”

— „Muhju?!” Indriķis pahņsteigts eefauzās un pee-
 truhlās ari uņ zeleeem, aiņmirņdams wiņas zitas domas.

„Ja . . .” Hildegarde klufi atbildeja, „wina bij ari
 man par mahiti. Nahā, paņtatees, zit meerigi wina gul.”

Un wina peezeļdamās wilka ari Indriķi aij rotas
 augņchā.

Indriķim azis bij tiufņchas ņaufas. Kā bes paņcha
 gribas wiņsch zeļlās un gaņja, kurp Hildegarde wina wilka.

„Es wirus atradu abus diwus kopā . . .” Hildegarde
 klufam ņtahņtija. „Dewis gaididama es aiņbrauzu uņ krahzes
 pili un atradu wairs til' kuhpoņchas drupas. Bet gar
 muņreem, pa pagalmu . . . wiņur ņastinguņchi mironi. Wiņi
 labatee eeroņņchi, drehbes un grebņeni bij nolaupti tritufņeem,

titai wina abu nebij aistizis neweens. Lawam tehnam wehl turejās platais jobens fastinguschajā rokā. Un ar otu roku winšch bij fanehmis mahtes elkonu. Laitam abi reišē bij kritušchi ſawu kara-kalpu widū. Wiam es faſtlaitiju ſchētraš lodes, mahtei weenu . . . paſchā ſirdi. Laitam ſleptawam ir ſkaidis, ſa ſchāi ſirdi tikdaudš bij miſleſtibas. Bet winus wairs neweens nebij uſdroſchinajeēs aiftikt. Neſchfirti wini tur bij palikuſchi ari nahwē. Pat gredſenus nebij aiftizis neweens."

Un Hildegarde atwilkā mironu autus, lai Indrikim rahditu mahtes bſelten-baſlo faſtinguſcho roku.

Indrikis wehl weenumehr bij tā apdulis. Hildegarde brihtinu ſkumigi noluhſtojās winā un tad teiza:

"Indriki, waj neluhgſim Deewu abi kopā pee wineem?" Indrikim eedegās azis.

"Deewam te wairs neſa naw ſo darit . . ." winšch druhmi atbilbeja. "Kaš te wehl darams, taš ir mans peenahkums. Un es wina darišchu . . ." winšch peebilba pazeltu balſi raudſidameēs pa logu ahrā auſtoſchajā rihtā, „ſtahraſt', waj tu dſirdi, es darišchu ſawu peenahkumu!"

Dſihwiba atgreesjās winā. Meerigi winšch tagad ap- luhſtoja abus mironus, atglauda tehnam atpaſal ſirmo matu ſchſipſnini, kaš bij atdalijuſēs no žitām, ſawilka mahtei apſegu weenadās krolās. Tad winšch noſtahjās tā, ſa wareja reišē redſet abus ſejuš, un ilgi noraudſijās winūs.

"Hildegard', " winšch tad teiza, azis nenowehrſdams no mironeem, „ta taiſchu ir jauka nahwe, waj ne? Wehl beidsamā azumirklē diwās til ſtipras ſaites ap wineem: naidš pret nolahdamo uſbruzeju un miſleſtiba weenam uſ otu . . . miſleſtiba, kaš bij ſtiprata par nahwi. Tur paſchāi nahwei tika kauns no ſawa neſpehka. Tadehl winai negribejās ſaweteēs pee ſcheem diweem. Azis nowehrſuſe wina plaſhwa, abus uſ reiši. Un wini ſakima tā nobree- buſčas wahrpinas . . ."

Atkal winšch nogrima domās. Tad winšch turpinaja: „Hildegard' . . . ſche, uſ nahwes plaujas-lauka mums naw ſo kauneteēs. Eš tew teiſchu, ſa tās ir bijuſčas mana muhſcha wiſjaukaſās ſtundas, kad es zereju — reiſ ar tewi tā duſet ſtarp ſwezem un egļu ſkujam . . . reiſ, pehž gara muhſcha zehleena, kad abi jau buhtu gurdi. Un ari par to man atbildēs ſtahraſts, ſa winšch man ir iſpo- ſtijis ſchās domas."

Hildegarde puſiſtruhſuſēs, puſjautadama paſlatijās uſ wina.

Indrikis nelikās redſam winas jautajuma. Winšch nobrauzija ar roku pahr azim un paſlatijās atkal uſ pa- galmu. Tur wareja jau redſet ſtaigajam pa žilwekam.

"Tomehr deena auſt tapat noliktā laikā . . ." winšch ruhkti teiza, „wiſš eet tapat uſ preeſchu paſaulē. Daba neiſtruhſtas par wiſu to netaiſnibu, par tām aſinin, par noſeegumeem, kaš pluht pahr mums tā uhdenis . . . Hildegard', ir taiſchu labi, ſa žilwekš war wairaf zeſt un ari wairaf gribet, neſa daba. Nahž, Hildegard' . . . runaſim par muhſu mironeem."

Hildegardei nebij daudš ſo ſtahſtit. Wina pate wehl nebij ſatikuſe neweena no pahri palikuſchajeem Krahzes pils eemihnteekeem. Uſbrukums, žil wareja noſkahrſt, bij notizis wehl deenā; jo kaħdš ſemneekš, kuru Hildegarde atpaſal- braudbama ſatika, paſtahtija, ſa preeſch puſnaktis ſchis eſot

dſirdejis weſelu rindu weſumneeku un jahtneeku dodameēs no Krahzes pils uſ ſtahraſta muſſchas puſi. Krahzes pils degſchanas Meſcha muſſchā neweens nebij pamanijis, laut gan ſargam nebuhtu nahzeēs gruhti, pahri meſcham uguns- grehka gaiſchumu redſet. Tadehl bij jadomā, ſa degſchana bij notikuſe pa to laiku nakti, kad ſniga deeſgan beeſš ſneegš. Hildegarde bij nobraukuſe Krahzes pilt ap puſdeenu. Abi ar kutiſchuru wini tad bij ſaneſuſchi iſkaiſitos mironus weenā weetā. Bet klibo Kaſparu un Brigitas kundſi wini panehma liħdſ. Wehlu wakarā, ne ilgi preeſch Indrika gazam brauk- ſchanas, wina bij abraukuſe mahjā ar ſawu behdigo wedamo. Schodeen wina gribeja atkal doteeš ar laudim uſ Krahzes pili, apglabat krituſchos; jo Hildegardes tehws jau wairafas deenas guleja uſ guſtas, ſlimibas wahrdſinatš.

"Un tagad eš tew liſchu pagatawot ehdamo, bet tad tu leezeēs gulet . . ." wina, ſawu ſtahſtu beiguſi, teiza: „Krahzes pilt tew tagad tilpat neſa naw ſo darit. Eš eſmu paraduſe iſtikt ar maš meega, un weenas naktis neguleſchana man neſo nenofiħmē. Bet nahloſchu nakti tew buhš japaleet pee mironeem. Tadehl iſguleēs."

Indrikis paſlatijās uſ wina iſbriħnejeēs.

"Waj tad tu domā, ſa ſchitahdā briħdi war gulet? . . . Man jaſin ſkaidriba par uſbrukumu . . . Redſ, žil aſinaina lež ſaule!" winšch peebilba uſ torna apſniguſcho juntu rahdidams.

Driħš pehž ſaules uſleſchanas wini dewās zelā, ap- brunotu kara-kalpu pawaditi. Zeſchka ar wiſam ſawām behdam un waimanam tomehr uſ paſchu rihta puſi bij aiſ- midſis, un Indrikis nelika wina modinat.

Zelā Indrikis eegreesjās diwās ſemneeku mahjās, no kureenes Krahzes pils jau bij redſama. Bet ſew par leelu briħnumu winšch tās abas atrada gluſchi tuſſchas. Wareja redſet, ſa eedſihwotaji tās bij atſtahuſchi leelā ſteigā, labakās mantas liħdſ nemdami. Wiſš bij wakā, iħmehtats, iſwandits. Tuſſchas bij ari kuhkis; titai zuħtas ſchur tur ſkraidija diħdamas pa pagalmu.

Indrikis atzerejās tehwa peeſtahtus, tā ſemneeki kara laikā behguſchi waj nu uſ pili, waj ar' uſ meſchu. Bij ja- domā, ſa ari tagad uſbrukums pilt winus bij nobeedejis.

Tā wini nonahža pilt, neſa neiſinajuſchi. Tur kara kalpi iſdalijās diwūs pulziuds. Weens pulziuſch dewās ar liħdſpanematajeem žirweem un lahpſtam uſ tuwejo paſalnini un ſaħka tur rakt miſu kapu. Žiti pubhejās atrakt drupas un nowelt puſapdeguſchos balkus, lai peekluhtu pee pils pagrabeem. Daſchus Indrikis aiſſuhtija uſ apkaħrtejam un attahlaſajām mahjam, lai ſadabutu aiſbehuſchos ſemneekus. Paſ winšch panehma taurineeka tauri un laiku no laika puhta it tā medineekus uſ ſanahſchamu.

Titai wehl uſ wakara puſi parahdijās meſchmalā pirmee tramigeē ſtahwi. Bet nopratuſchi, ſa naw darichanas ar eenaidneeku, it iħpaſchi paſiħdami ſenaf redſeto Hildegardi, daſchi droſchakee pamaſam ſaħka tuwoteēs.

Wiſai daudſi ari tee newareja ſtahſtit. Daſchi gan bij jau agraf manijuſchi kara wiħrus loſchajam pa meſchu, bet nebij ſinajuſchi, ſa tee eenaidneeki. Iħtās bailes un iħtā behgſchana bij eeſaħkuſēs, kad no pils atſkaneja kleeđſeeni un ſchahweeni un kad pa zeku ſaħka mudſchet jahtneeki un kaħjeneeki. Kā eenaidneeki bij tiuſchi pilt eekchā, newareja gluſchi iſſkaidrot. Gandriħš bij jadomā, ſa pils eemihnteeku

starpā buhs bijuſchi nodeweji. Ahrā wahrti nebij dragati. Tikai tikdaudš wareja ſadsenat, ka weſumneeku rinda watarā bij dewuſēs uſ ſtahraſta muiſchu. Kaš uſbruzejuš wadijiš, nebij ſinamš. Paſcha ſtahraſta nebij neweēš manijiš. Indrikiš aiſſuhtija ſemneekuš atpaſat uſ meſchu, lai laſa kopā iſklihduſchoš.

„Uſ naħkoſchu ſwehtdeenu lai wini wiſi ſapulgejaš Meſcha piſt . . .“ winſch teiza; „tab pawadiſim uſ ſapeem manuš nelaiſa wezatuš, un aprunaſimeeš, ko darit turpmaſ.“

Tab winſch apſehdāš Hildegardei lihdſāš. Hildegarde ſaħla apwaizateeš par wina zelojumu; bet Indrikiš tikai ruħti paſmaidija.

„Nepuħleeš, miħla Hildegard’, mani nowadit uſ žitām domam!“ winſch teiza. „Taš naw pareiſi, ka laudiš toš luħto preezinat, kam ſaħpeš ir. Wini puħlaš, lai apbeħdinatee nedomatu par ſawu nelaimi, lai ta iſliktoš wineem maſata, weeglaſ neſama, aiš dſiħweš ſiħtumeem noſuħdoſcha. Kadehł žilwekam taupit wina ſpeħla apſiħu? Lai naħl behdaš til leelaš, žil leelaš wināš ir. Lai wināš ſchnaudſaš kā iħčuħiħla ap muħſu kruħtim, lai dſelſta muħſu Ŀirdi wina dſeltenee, liħtee ſobi. Mums ir paſcheem jaſkataš wina ſalganažāš ažiš, jaħrampē piħſti ap wina ſwiħnaino kaſlu . . . uſ dſiħwibu un naħwi. Seb atkal — mums jadara zeeta muħſu Ŀirdš. Kā ap atmeni lai ſchnaħſt wina ſobi. Un ja ari mums elba ſchnaugtoš zeeti . . . mums jaſtur. Par marmoru lai muħš paħrweħrſch ta apſina: tu tomeħr no-gurſi, bet eš iſzeetiſchu. Nenem, Hildegard’, zeetejam tiziĸu uſ ſewi paſchu. Winſch iſzeetiš. Žilwekš pawiſam neſin, žil daudš winſch war iſzeeſt. Lai žel augſti ſawu galwu wina ſchnaudſeja — nelaimē. Winſch želš ſawu weħl augſtaſ. Un kad winſch nopurinaš no ſewiš ſcho duſmāš noguruſcho iħčuħiħku, tad winſch raudſiħeeš taħlumā meſcheem paħri: te, tur winſch ſtaħw kā uſwaretažš, te naw robeſchu wina dweħſeeš ſpeħkam un tiziĸai.“ Turpmaſ weħl.

3

Morituri . . . III.

Ka piſhehtneeku ſamilijam pamaſam jaiſmirſt un jaiſkliħſt, to mums raħda ſoziĸalā antropologija. Ir, ſinamš, raduſcheeš ſcheem uſſkateem ari preiħneeki, un proti, ſtatistiķu wiĸū. Uſ ſtatistiķu ſkaiķu pamata daſchi ir neħmuſcheeš apraħdit, ka uſ 1000 eedſiħwotajeem piſhehtā peedſimſtot wairaf un mirſtot maſaf, neķā uſ tikpat leela ſkaiķta lauzineeku. Ja ar’ ſenaſ, kur piſhehtu weſelibāš apſtaħkli bijuſchi neuſkopti, mirſtiba bijuſe leelaka piſhehtāš, tad par tagadejeem laiķeem to tomeħr wairš newarot teikt.

Šcho uſſkату apgaħiķ Dr. R. Balodiš ari ar ſtatistiķaš paliħdiĸibu. Winſch aiſraħda uſ to, ka taiš weetāš, kur nomanama leela lauzineeku aiſpluħſchana uſ piſhehtu, ka tur wiſpiħmā kaħrtā ir jauneki un ſpeħta gaddš ſtaħwoſchee tee, kaš aiſeet uſ piſhehtu, ka meħr uſ laukeem paleek atpaſat weziĸi un behni. Par ſewi ſaprotamš: kur ſtarp 1000 eedſiħwotajeem ir wairaf weziĸu, tur ari buħš wairaf mirſtibāš un maſaf dſimſchanaš gabijumu. Tadeħł ir neſinatniħſi un nepareiſi, ſaliħdiſinot tikai lauzineeku un piſhehtneeku mirſtibāš prozentu, nepraſot, kaš tee ir par mirejeem: jauni, waj wezi, un kaħda wezuma eedſiħwotaju kaħrā weetā ir wairaf. Bet ja waizafiħm tā: žil nomirſt par gadu no 1000 pušmuħſcha laudim piſhehtā un žil

uſ laukeem, tad ſtatistiķa nepaħrprotamā kaħrtā peeraħda, ka mirſtibāš prozentš piſhehtāš ir daudš leelakš, neķā uſ laukeem. Ja apreħkina piſhehtneeku mirſtibu par ſewi, atſkaitot noſt eenahzejuš no laukeem, tad iſraħdaš, ka kaħru gadu ſtarp 10,000 iħſtajeem piſhehtneeku miruſcho ſkaiķš paħr-ſneedš dſimſuſchoš Pariſē par 140, Peterburgā par 185 un Maſkawa par 178, — tā tad nenoleeđſama iſmirſchana!

Tikpat nenoleeđſamuš peeraħdijumuš meħš waretu ſagaħdat zaur atſewiſchku piſhehtāš ſamiliju weħſturi. Bet materijaļa ſawahliķchana tur ir deeſgan gruħta; tadeħł lai peeteek, kad aiſraħdu uſ to, ko ſažiju ſchāš nodatāš eeſaħlumā, taš ir — ka wezāš piſkonu ſamilijaš Riga (un ta-pat, ſinamš, ari maſakajaš piſhehtinaš) meħš waram uſ piħſteem ſaſkaitit.

Bet nu mums atleek weħl apluħſot muħſu leelgruntneeku turpmašo liħteni.

Tā leekāš, ka muħſu muiſchneeziĸai wajadſetu paħr-dſiħwot neaiſtikai wiſaš liħmaš, kaš ſagaidamaš wahzeetiĸai piſhehtā. Weſeliga dſiħwe uſ laukeem; atſewiſchkaš ſamilijaš ſtingri noſleħguſchāš no ſamaiſiķchanaš ar ſemakām ſchkiram; wezu wezāš ſamilijaš tradizijaš ar ſawu audſina-taju noſiħmi; koči laba un ſpeħziga organiſazija gan uſ kaħrtāš, gan uſ darba, gan uſ tiziĸaš pamateem . . . kā tur lai uſdroſchinatoš runat par ſamiliju iſmirſchana waj iſkliħſchana!

Un tomeħr man leekāš, ka ari muħſu muiſchneeziĸaš wahzeetiĸai ir diwi wahriģi Aħiſeſa papeſchi, waj Sigfrida lapāš. Tee ir: prezeſchanaš radu ſtarpā (Inzuħt) un — ta buħſchana, ka muħſu muiſchneeziĸaš liħteniš ir zaur un zauri ſaiſtiš ar leelgruntneeziĸaš turpmašo attihſtibu muħſu gubernāš.

Ka wahzeetiĸaš tradizijaš pee muiſchneeziĸaš, it iħpaſchi Kurſemē, weħl weenumehr ir til ſtiĸraš, tur pa leelai dałai ĸapateizaš tai ſtingriĸai, ar kaħdu muiſchneeziĸa prot iſſargateeš no ſamaiſiķchanaš ar žitām kaħrtam zaur prezeſchanoš. Un tā ka ſchāš prezibaš pa leelum leelai dałai noteek muħſu paſchu gubernu muiſchneeziķo ſamiliju ſtarpā, tad wezāš ſamilijaš tradizijaš neſpeħi til ſtrauji groſiteeš, kā taš redſamš par peem. pee piſkoneem. Bet ja no weenaš puſeš ſchahda prezeſchanaš paſchu ſtarpā naħl muiſchneeziĸaš tradizijaš par labu, tad no otraš puſeš winai war buħt koči kaunas ſekāš fiſiologiķā ſinā. Muiſchneeku ſamiliju ſkaiķš pee mums ir deeſgan aprobeſchotš, un tāš paſchaš ſawā ſtarpā jau daſchadi ſaradojuſchāš. Bet ſinatne un peedſiħwojumi maħza, ka no radneeku lauliĸam nereti želaš niħkulaini behni. Wezāš ſamilijaš, kurām ne-naħl jaunas aſiniš kaħt, ſaħł paniħłt. Un ſchahda fiſiologiķa paniħliķchana draud daudš leelakā meħrā muħſu muiſchneeziĸai, neķā ſemneekuem. Nenahłtoš gruħt, ar peemehreem raħdit, žil maſ dſiħwiĸaš un weſelibāš wairš ir daſchā no muiſchneeku ſamilijam. Par ſewi ſaprotamš: tur naħl paniħliķchanał paliħgā daſchu reiſ ari „jautree“ jauniſbaš gadi, kuzi tad weħlaſ wellaš kā laħſtš „liħdi treſcham un žeturam augumam“.

Bet liħdi muħſu muiſchneeziĸa griĸetu iſſargateeš no ſchahdām prezibaš radu ſtarpā, tad winai griĸot negriĸot buħtu jaunem jauni, ſweſchi elementi ſawā wiĸū, zaur ko ſaudetu wina ſenāš muiſchneeku tradizijaš ſawu rakſturiķo ſpeħku.

Tomehr schàs prezibas radu starpà es neusstatu par galweno eemeslu, ladehl es muhsu muischneezibas seedu laikus pagah t n e melleju. Galwenàs breefmas, tà man schteet, winai draud no zitas pufes: winas liktenis ir par daudš faistits ar leelgruntneezibas plaušchanu un nihtšchanu.

Jautajums, kur lai paleel tee muischneeku gimenu lozekli, kureem neisnaht muischu ko mantot, tas preekš muhsu muischneezibas taifni pehz jaunalo laiku reformam tizis deefgan wahrigs. Senat pee polizejas, teefas, alzises, krona muischàs u. t. t. wiszaur fastapàm muischneezibas lozeklus; lai schà waj tà — bet šawu maifiti wini nopelnija, nekrišdami šawejeem par nastu. Tagad wifš schee ufturas awoti ir isfihlufchi; kreditbeedribà, konsistorija, Sozjetates organòs u. wairs tikai masa dala atron glahbinu. Wairumam jadodas waj nu uf „tehwu semi“, waj ar' uf Gelfschkreewiju. Bet lihš wini tur nodibina šawu dšihwi, japeeleel ari winu Baltijas radeem daššs grafitis, tas šchurp wairs atpatat nenahts. Taifni schis mantofchanas jautajums ir jau weena nagla muischneezibas šahrkam. So pee leelgruntneezibas peeturotees ir pahrejee lozekli jabihda šwešchumà. — Par šewi šaprotams, ta daudš no teem pawifam wairs nešpehi nodibinat likumiflu g i m e n e s dšihwi.

Bet ari Baltija palizejeem leelgruntneeziba atnes maš preeka. Ir parasts tà Gelfschkreewija, tà ari pee mums — raudšitees uf muhsu leelgruntneezibu tà uf laut ko p l a u š t o š c h u. Naw ari dširdamas te tahdas brehtas, tà pee Wahzijas agrareešcheem un pee Gelfschkreewijas muischneekleem.

Tà leelas, it tà muhsu muischneeziba buhtu uf šaiuneezibas lauka pamodees tas pats gars, tahds walbija winu politikà Bletenberga laika: pašchi ar šaweem špehteem, pašchi uf šaweem plezeem wini nes wifus leelgruntneezibas grehtumus, uf labakeem laikeem zeredami. Bet waj schee laiki atnahts? Zeb waj winu nasta tiks arween šmagata?

Man schteet, ta muhsu leelgruntneeziba, neštatotees uf winas špirgto ahrejo weibu, tomehr eelšcheji ir šlima. Winas špirgtums naw dabifšs, bet mahšfligi radits. Zeb waj mehš lai nešauzam to par mahšfligu špirgtumu, tas ir eeguhts — pahrdodot til un tildaudš semneeku semes un mašš šanemot tahdòs nebuht 15—20 gadòs? Mums tal japatur prahta, ta wifa ta seme, tas tagad semneeku rolàs, ta ta wehl nesen peedereja leelgruntneekleem un eenefa wineem katru gadu šinamu nomas naudu. Šchis eenahktums tifa zaur pahrdofchanu gan ihfu laiku šastruhweis uf augšchu; bet lihš nu beidšas šaimneeku „masinašchanas“ gadi, tà peetruhtš ne tikai eenehmumu paaugštinajuma, bet ari šenakàs nomas naudas. Un kur tad muischneeki ir likufchi to naudu, ko eenehma par semneeku semi? Dašchi gan buhs to nogulbijufchi uf augleem, dašchi eegulbijufchi tahdòs pahrlabojumòs, tas atmafajjas; bet zil daudš ir tahdu, tas zehla jaunus ehlas, zefoja uf ahršemem, ismafajja lihšmanteneekleem . . . tà tad idewa šcho naudu uf neatgreeschanoš! Un tagad patlaban ir tas laiks, kur muischneezibai šahl isfihlt šchis leelais eenehmumu awots — eenahktumi no semneeku semes. Bet idewumi nebuht nemašinas. Rà lai wini isteek turpmat, it ihpašchi, tad šašchlufh ari frogu eenehmumi? Nu, weens tikpat ahrfahrtings un pahrejoššs lihššeklis wineem wehl ir: mešchu isjiršhana. Un dašchà muischà ta jau ir pilnà špehta. Bet tad ari toš buhs isjirtufchi, to tad? Waj „gruhtee laiki“ pa tam jau buhs pahrgahjufchi?

Man schteet, ta tad walgs šawilšees wehl zeefchat. Muhsu leelgruntneeziba newar pastaht wet šawà tagadeja weidà pate no šewis uf ilgu laiku. Par to turwal nahlošcho reis. Turpmat wehl.

Numaleefcha

Diwi Jugas.

Wilhelms Plaksteringa Igs — Dšchons Wellinga Igs — kontora eeredni.

Abi wini, Plaksterings un Willings, bija labi draugi. Tee apdšihwoja kopigi weenu istabu un strahdaja kopà tahdà kantori. Ko weens gribeja, to gribeja ari otrs, kur weens gahja, tur gahja ari otrs. Ar wahrdu šatot: winau starpà walbija leela dwehšeku šakana. Tà ari šchini šinà wini bija weena širds un weena dwehšele: tee neweens ne otrs negribeja buht tas, tas wini ir, jo Dšchons Wellings šewi dehweja par angli Wilhelms Plaksterings — par wahzeeti. Wini gan neweenam šewi par tahdeem nebija preekšchà šahdijufchi, bet zaur dašchadeem šchur waj tur isteitkeem apšinkeem, nošlehpumaineem ašrahdijumeem tee gahdaja, ta par wineem šchahdi ušflati išplatas tanis aprindàs, ar kuràm šagahjas. Winau pašchu starpà šchini šinà walbija šaprotama šmalšjuhšiba un tee nekad neufdrošchinajàs šawà starpà par to ko runat.

Tas apstahškis, ta wini peedereja pee Ingu šugas ween jau leel nopraft, ta tee nebija nelahdi garigi wairaf apdahwinatee, bet tikai tahdi — tahdi knapi widejini. Un tahdi wini ari bija. Ditàs ari, ta wini weens beš otra nemaš newareja dšihwot, jo tee, tà šatot, bija weens otra papilbinajums. Tà, peemehram, tad Plaksterings šinaja pašazit tahds mehnešis ir, tad Wellings atkal šinaja tahds šchim mehnešim datums. Tomehr, bij jau ari gadijumi kur abi draugi šanahza leelà domu starpibà, — tas ir, zil nu wineem to domu bija, — un tahdàs reisàs tad isnahza kreetns stihwifsch. Šlaimu wahrdini tad škehja tapat beš telefona no weena takta otrà, azis šibšnoja tà bešdrahts telegrafs no weenas peeres uf otru un pat pirkštainee lozekli — nu, nekàs — tas draugu starpà!

Lai nu tà, bet tahdas leetas atgadijàs, tà jau teikts, deefgan reti. Bija jau ari tikai tahdi šinami wahrigi punkti, tas šchos zitadi til koti labos draugus wareja šawà starpà šadušmot. Un tahds nu atkal reis bija gadijees.

Šupat šawu deenas gaitu nobeigušchi un mahjàs pahrnahkufchi, wini gribeja baudit wakara omulibu nu rihtojàs šawà istabà ar to pašihštamo bešruhpeštibu un nolaidibu, tahdu dašchlahrt redšam šchahdu par šewi dšihwojošchu jaunu zilweku mitelki.

Tomehr omuliba šchowalar tà negribeja tà negribeja eerastees. Nekahda šaruma ihsti neweizàs un likàs, ta abi nebija pee ihsti laba prahta. Un tà ari bija. Wini bija apmellejušchi tahdu no isflawetajàm ballem un no tureenes pahrnahkufchi ar ruhgtumu un ihgnumu šawàs širdis. Luht wineem abeem, tà jau tas pee šchahdeem laudim mehš buht, peemita leelà mehrà šlaudiba un nenowihdiba, tas šlausch tikpat draugam, tà naidneekam.

„Ša, jauki jau tas gan bija,“ pehz ilgatas klufšchanas Wellings eeteizàs, kuršch, laifki uf gultas atlaidees, šchad un tad islaida pa kuplam duhmam.

„Jauki? Kas tad bija jauki?“ waizaja Plaksterings, Wellinga turumā uš krehšla sehbedams un tehju dšerdams.

„Nu, tur — Gewerbevereinā!“

„Ja, taišniba, tur bija pahrleeku jauki,“ ar dedšibu tam peefrita Plaksterings.

Uš azumirkli islikās, it tā nupat buhtu atrasts ihstais runas pawedeens.

„Kahds smaltums, kahds gresnums!“ Wellings leelija.

„Un dahmas, es tew šaku! Kur ween azis greeši, wišur tew pretim mirds dedšigas azis, un tehli, tā paščas grazijas, ap tewi lido!“ Plaksterings aisgrahbts issauzās.

Wellingu šchi drauga aisgrahbtiba drufstu tā tā uštrauja. Winam ta likās aisdomiga. Waj til Plaksterings, tā runadams, negribeja zilbinat tilai weenu, Eritu Kralehl, kurai tas labpraht tuwinajās, uu kuras tehvam, tā teiza, labatas neefot wis tufščas. Ja tā, tad Wellings šchahdu šawa drauga ušpuhtibu newareja wis meerigā prahtā pazeefi.

„Ja, mans mihtais un starp wišam šchihm skaitstajām dahmam bija weena, kura tā karaleene pazehlās pahri pahr zitām,“ wiščh tadehl šazija, un pee tam wina fejā parahbijās tahds šawads šmaids, kuru otrs tomehr nepamanija.

„Kura tad ta gan bija, — pehz tawām domam? Luhdsu, pašati jel!“ Plaksterings issauzās, jau drufstu eelaitinats.

„Un to tu wehl praši? To, to katris, kam azis, wareja redset, to tu wehl praši!“ Wellings, šawu draugu laitinadams issauzās.

Luhš, šchis bija weens no wahrigajeem punkteem abeju starpā. Nebija šchi pirmā reija, kur dahmas bij par eemešlu, ta abi draugi šakildojās. Tā ari tagad. Kaut gan Wellings wehl islikās auksts un weenalbsigs, tomehr pateefibā tam jau ari bija šeste kreetni šazehlusēs un šchoreij bija šagaidama šewišchi stipra šakildošanās.

„Man ir azis, bijuščas un buhs, bet tahdas karaleenes tur neredseju,“ Plaksterings teepās.

„Tew azis? Haha!“ Wellings šmejšās. „Nu labi, tew ir azis, bet, draugs, peedob man, tad es šaku: es par tawām azim nebodu ne šarkana grašča!“ To teizis Wellings kreetni šaphehrās pret gultas kahigali un ispuhta kuplu duhmu.

„Tā—ā?“ Plaksterings steepa, it tā isbrihnejees un pahrssteigts par šchahdu šawas peršonas aisšahrschamu.

„Kā nu nē! Šati pats, waj tawas azis ari wehl to zitu reds, tā tilai weenigi šcho — šcho Eritu Kralehl! Kā peelipuščas tur klah! Un kad wina tew reij is azim pašudufi, tad tu škrej tā traks apšahrt, te apgahšdams dahmas, te kungeem nomihdams kahjas! Smeelligi! Un kad wehl kas buhtu! Kā tad wina isškatas, šchi Erika? Pašarg' Deews!“

Tas Plaksteringam bija tatschu par daudš. Wiščh, kas no šaweem šmallajeem maneereem tureja arweenu til leelas leetas, lai buhtu tā ušwedees! Un Eritu, šcho engeli, tā aisšahrt! Šalaitinats tas ušlehza no krehšla un pa istabu škraididams isgahja šawas dušmas.

„Wišs tas uš mata šhmejas uš tewis pašča, — uš mata! Tu biji tas, kas tā traks apšahrt šrehja, kad šchi šchkihbazainā kineete ar knaga degunu, šchi Elsa, ar šarkanmataino komiju laškodamās, bija aislaidušēs weefu puhli, un tur —“

„Ko tu teizi? Ar šchkihbām azim — knaga degunu — lašktojās ar komiju! Tā tu teizi?“ Wellings to pahrttrauja,

is gultas peezeldamees. „Es tew šaku, šawaldees! Uri manas afinis war šakarst un tad dabuši daudš pateefibu dširdet!“

„No tawām pateefibam nebihstos. Tas, to es šaziju, ir taišniba. Ne wahrda no ta neatšauzu!“

„Nē, tas, to es šaziju, ir taišniba. Un kad tu šawus apwainojošchos wahrdus neatšauz, tad — tad — peedob man — es tew šaku taišnibu azis: es netizu, ka tu efi tas, par ko tu isdodees — — es netizu, ka tu efi wahzeets! Es gan pa latwiški labi neprotu, bet — Plakstering — Plakstering — — tas tatschu man leelas drufstu aisdomigi!“

Kā šadušmots kakis Plaksterings ar šwehroschām azim peelehza Wellingam klah un likās, ka wiščh tam ari tuhliit šrahpēs. Wiščh bija šawās šwehtalās juhtās aisšahrtis. Ta bija ta wahrigā weeta, kuru aisšahrt, waj ari par kuru šchaubitees wiščh neweenam neatšahwa. No trakām dušmam un pahrmehriga ušbudinajuma pahrnemts, wiščh špehja tilko parunat.

„Tu — tu — tā tu drihsti tā runat? — Ko? — Kas tad es gan buhtu? — Ko? — Šati! — Tu — tu ešot anglis? — Haha! — Anglis! — Wellinščh tu efi! — — Ne, welns tu efi — — gatawais welns — — šchepat — — no kaut kura pagasta! — — Es tew šaku — gatawais welns!“ Plaksterings nešatarigi isšeebja, pee tam ar kahjam tramdidamees un duhres wizinadams, ar to laikam gribedams wahrdus it tā paštiprinat.

Deefin, kas wehl tahlat buhtu notizis, ja šchi aina nebuhtu peepeschi tituši pahrttraukta ar stipru klawešchānu pee durwim. Klawešchāna jau bija notifuši wairat reijēs, bet abi kildneeki šawā zihnas karstumā to nebija dširdejušchi. Tagad nu, peepeschi, wineem likās, ka pee durwim klawetu un abi, Plaksterings ar šakneebtām duhrem, un Wellings, kas Plaksteringam nupat gribeja šparigi atbildet, ar atplehstu muti, šahweja tā šastinguščh un ar aisrautu elpu klawišjās, waj klawdseens atšahrtosees. Ja, klawdseens atšahrtojās. Špehji abi atlezās weens no otra. Wellings, buhdams ar aukstakām afinim, pirmāis atšehšās un gahja attaišt durwis. Ceraugot, kas ais durwim šahw, Wellingam gihmis uš azumirkli šarauzās, bet tas ahtri šawilla to atkal laipnōs šmaids un luhdja eelščhā nahkt. Genahza šeweete, Wellinga tuwa radineeze Kate. Šchi radineeze kalpoja Rīgā par šehščhu, un blatus labajai širdei tai bija ari grašits naudas. Tā ka Wellingam angla loma un „šmallā“ wahzu šabeedriba maksaja daudš naudas, tad wiščh atradās pašahwigās naudas šesās. Kautščhu gan Wellings zitadi no Rates negribeja nefa šinat un wina uš eelas pamanidams, laida ko kahjas neš, tad tomehr tahdās reišās Kate Wellingam bij „mihtā radineeze“ un Kate šawā labširdibā to tizeja un dewa. Tā nu bija šalafijusēs jo kreetna šumina, bet no atdošchanas Wellings ne domat nedomaja. Kate tapa nemeeriga un gribeja šawam radineekam naudu atprašit. Tahdā noluhštā wina tagad wina bij ušmeklejuši.

Wellings jutās loti neomuligs un šahweja tā uš karštām oglem, jo bailes, ka zaur Rates eerašchanos Plaksterings waretu dabut šinat, kas wiščh ihsti ir un kahds šakars tam ar Rati, wina loti mozija. Pawišam šajuzis un tā tā nolauņejees Wellings luhdja Rati lai atšehščas.

Apšehdušēs, Kate kahdu brihdi škatišās drihš uš weenu, drihš uš otru puši. Šchis peenahkums, azim redset, bija wina loti nepatihkams, wina jutās neomuliga un nesinaja

kà eefahfti. Plakfteringa klahbtuhne neomulibu wehl tilai pawairoja.

„Tu tagad ilgatu laitu neefi pee manis bijis,“ wina drufku fanehmufes teiza.

„Ja, tà gan ir — laika maf — — weikalà tagad daudj darifchamu,“ Wellings atbildeja luhpas kodidams.

„Warbuht. Es jau nu ari pate pee tewin efmu atnahufi. Tu jau, mihtlais Jahni, laikam finafi kadeht?“

Te nu bija wifa ta nelaima klah, no kuras Wellings til loti bihjas! Meerigi un glufchi aukftam afinim fchi feeweete teiza fawu „tu“ un „mihtlais Jahni“. Plakfterings, attah laku atfehdees, kauni fmaididams greefa fawas uhfas. Wellings aif dufmam waj faklis aiffchnaudsàs. Winafch wehlejas, lai pats nelabais fcho Kati parautu. Tomehr tas wifem fpehkeem mehginaja fawalditees.

„Es pee jums aifeefchu par fcho leelu ifrunatees. Efat bef behdam!“ winafch teiza.

„Ne, ne, — ar to es newaru buht meerà. Man fchi nauda taifni tagad ir wajadfiga. Mana kundse, pee kuras lihds fchim kalpoju, nomira un es ar weetu apgahdashanas kantora palihdjiibu nupat peekehuru weetu, kura man nepawifam nepatihf. Naw nekahdi ihfti kungi! Un tà ka efmu nodomajufi drihtj no wineem atkal aifeet, tad warbuht buhs atkal kahdu laitu japaleel bef weetas. Tadeht man nauda tagad wajadfiga — loti wajadfiga.“

Dfiridot wahdu „man fchi nauda taifni tagad ir wajadfiga“, Wellings juta, ka tam waigi fahla fwilt un tas tapa farfans tà wehfis. Scho kaunu peedfihwot! Winafch, kas uf Plakfteringa waizajumeem, kur naudu nehmis, allafch bija paleelijeas ar bagateem onkuleem un tantem, tagad nu peepefchi wina preefchà stahweja wifa fawà melu kailumà. Kauns un dufmas wina jauzàs weens zaur oturu. Tahdà stahwekli winafch nefinaja nelo zitu darit, tà mehginat wifu noleegt, — mafakais tagad, Plakfteringa klahbtuhfchanà.

„Naudu? Kas par naudu! Ko juhs runajeet!“ Wellings plezus raustidams, jautaja.

Kate, pawifam isbrihnejufes, fawu radineeku ufflatija plafcham azim. Kas tad tas? Winafch prafa, kas ta par naudu, kur tatschu to it labi fin! Tadeht, domadama ka tas wina nebuhs lahga fapratif, ta gribeja leetu tuwat pafkaidrot.

„Bet, mihtlais Jahni, es tewis nefaprotu! Schodeen tu pawifam ehmoti ifturees! Tu tatschu gan nopratif, ka es domaju to naudu, kuru tu —“

„Upschelojatees, es jums tatschn fajiju, ka es pee jums aifeefchu, — manis pehz jau riht pat!“ Wellings pahtraza Kati, ar mokam dufmas fawaldidams.

„Ja, ja, to dafirdeju gan, bet ta leeta tagad wairs tà neet. Apftahkli jaunaja weeta ir zitabi. Tur ta peeeefchana tahda neehrtà, un bef tam tur ari haidifees, waj til tu kahdu kumofu nenoehd. Tadeht man buhtu mihtlafi, fcho leetu uf weetas weft fkaidribà!“

„Kahda man tur leeta fkaidribà jawed! Man tur naw nekahdas dakas! Kas man par darifchanam ar juhsu naudu?“ Wellings iffauzàs ufbudinat.

„Ko tad tas nofihmè!“ Kate pahrfteigta iffauzàs, no krehfla peezeledamàs. „Tu tatschu negribefi noleegt, ka efi no manis fanehmif, — efi man parahdà —“

„Es? — Parahdà? — Jums? — Ko juhs wehl nefajifat! Es lai buhtu parahdà jums! — — jums!“ — Wellings ahlejàs, Kates preefchà fchurp un turp fskaididams.

„Es no tewis fchahdu ifturefchanos nebuhtu fajaidijufi. Tagad til tewi pareifi pafihftu. Ja neatdofi ar labu, tad —“

„Man jums it nelas naw atdodams, waj dafirdat! Es juhs luhdsu aifeet!“ Wellings kleebsa leelàs dufmàs.

„Labi, es aifeefchu, bet fawu naudu jau tomehr dabufchu!“ Kate noteiza un aifgahja, durwis fparigi aifzirfdama.

Wellings wehl labu brihdi fskaidija pa iftabu fchurp un turp, newaredams fawu ufbudinajumu apmeerinat. Plakfterings pa tam fehdeja uf krehfla atgahfees, kahjas un rofas krustenifki falizis un brazujia uhfas. Luhpas winam bija tà fawilkuhfàs, it kà winafch nupat gribetu ko ufwilpot. Un winafch to ari darija — eefchfki. Pehz kahda brihtina Wellings mitejàs fskaidit un apfehàs uf gultas malas, fawam draugam ufgreefdams muguru. Tur winafch nu fehdeja nekufstedamees. Wina azu preefchà rehgojàs Plakfteringa tehls, kà winafch tur aif muguras fehch, kauni fmihtnedams. Winam tas breefmigi kehàs pee duhfchas, ka newareja ifrahdit, ka wifis fchis gadijums tam loti weenaldfigs. Bet tas negahja: mute bija kà aifbahfta un lozekli kà faftingufchi. Winafch neufdrofchinajàs ne pakufstetees.

Beidsot, kad abi ilgatu laitu bija tà nekufstedamees fehdejufchi, Plakfterings pirmas ufdrofchinajàs pakufstetees. Winafch peezehlàs, peegahja pee fawas gultas, tur fcho to farihfoja, un tad — neparasti agri — litàs gulet. Saprotams, ka winafch pee tam fawam draugam ari ufgreefa muguru.

Wellings, wehl kahdu brihtinu pafehdejis, beidsot ari tà nedrofschi un klufi eelihda fawà gultà.

Tas ween, ka wini faftrihdejàs par finamo balles wafaru, wehl nebuhtu uf abeem atftahjis til dfitu eefpaidu. Bet tas apftahklis, ka fchodeen tila aiffkahrts — til nefaudfigi aiffkahrts — tas noslehpums, ko abi fawà ftopà pat ar wahrdu peeminet ruhpiigi fargajàs, to pawairoja un nodibinaja winds fawadas, gruhti arraftamas juhtas. Igi wini wehl walftijàs pa gultu, lihds eemiga nemeerigà meegà.

Kahlofchais rihts, kas abeem nemeerigajeem guletajeem pretim fmaidija, bija fwehtdeenas rihts. Swinigs fwehtrihta klufums walbija uf eelam. Tapehz ari namà, kura abi draugi dsihwoja, wif, pehz nedelas gruhtà darba un ruhpeem, padewàs drufku ilgaf meega mahtes warai, nekà parafis. Tikai iftabà, kura muhju abi draugi guleja, nebija ihftà meera. Gan ari wini wehl guleja, tomehr fchis meegs nebija nekahds labais. Wellings bef mitefchanas kufteja mute un tas, no weeneem fahneem uf otreem mehtadamees, ifgruhda nefaprotamas fkanas.

Plakfterings elpoja ahtri un dfiti, uf peeres tam bija leelas fweedru lahfes un rofas un kahjas tam kuftejàs tà, ka bija jadomà, ka ifdara leelu fagenfchanos ffreefchanà. Beepefchi Plakfterings ftali eekleedsàs. Ar nejauki faweebtu gihmi un fchokkus abam rokam fakampis, tas fpehji uf fchahwàs gultà fehduf un nefakarigus wahrduf ifgruhfdams, ar duhri fitàs uf wifam pufem. Wifas fotografijas, kuras Plakfterings bija fakahrif pee feenas, un wina ftopà ari Erikas, fabira gultà.

Wellings, no breefmigà kleebsena fpehji uftraukts, bija ar weenu lehzeenu no gultas ahrà, bet aif ifbailem

palika kà uš weetas peenaglots. Kas tad tas? Waj wina nabaga draugs tik nawa prahtu saudejis? It kà pehz glahbina melledams winaš wispirms paluhšojās uš logu un tad uš durwim, bet tur zerešo neatradams, tas, uš preešču faleezees, stihwi luhšojās uš šawu beedri, gaididams kas nu notiks.

Plaksterings, tagad azis atwehriš, bet wehl gluschi kà nepamana buhdams, taustijās pa gultu aplahrt un kad pirksti peeduhrās pee kahdas fotografijas, tad roka it kà šabijusēs uš azumirkli apstahjās.

„Kas tew kaisch?“ Wellings tã pabailigi eewaizajās.

Atbildes weeta iš Plaksteringa kruhts išwehlās dšita nopuhta. Tad tas šahka jau drustu ar šamanu aplahrt štatitees, noslauzija šweedrus, pagreesees šahnuš paštatijās zaur logu, un tad wehl ar pirksteem ruhpiigi aptaustija šawus šohklus. Šitās, winaš bija ar šawu peštijumu pa nashumeem apmeerinats.

„Kas tew kaisch? Runã tatschu!“ Wellings teiza pa otru lašgu.

Tagad Plaksterings jautajumu šaprata.

„Šapnis,“ tas gurdeni atbildeja.

„Šapnis?“

„Ja, šapnis!“

Nu tikai wehl Plaksterings pamanija, ka Wellings stahw neapgehrbees un tahds kà šabijees šawas gultas preešchã.

„Kas tew kaisch? Waj tu trats? No tur tahds stahwi?“ winaš jautaja brihndamees.

„Ne, tu esi trats! Štatees ko tu tur esi padarijis!“ Plaksterings išbrihnejees apluhšoja šabiruschãs fotografijas. Tad tas it kà jautadams uškatija šawu draugu.

Wellings tad nu ari nehmas winaš wifu ištahstit: kã tas eekleedsees, kã šohklus šakampis, kã ar duhrem šitees u. t. t. Klaušidamees Plaksterings wairat reises pamahja ar galwu, it kã šapradams un peekrišdams tam, ko dšird. Kad Wellings bija beidšis, tas it kã apakšch šewis klušã balki teiza: „Ja, ja, tas nahza no ta šapna — ja — no ta šapna.“

„No šapna, tu teizi? Nu paštahsti tatschu, kas tad tas tahds par šapni bija! Breesmigam tam wajaga buht bijušcham, — šchim šapnim!“ Wellings iššauzās.

„Mašat breešmigs, bet tadehl jo wairat šahpigs. Ja wehleeš, tew to ištahstitschu, — warbuht tu man wareš buht palihššigs, to ištahdrot.“

Wellings apšehdās uš šawas gultas malas un Plaksterings darija tapat. Tad, drustu padomajis, tas wehl kã atweeglinadamees šmagi nopuhtās, šalika rokas un, elkonus uš zekgaleem atstutejis, eesahka šahstit.

Turpmat wehl.

Bahrlabojums.

Š. Endjelina šga rakšã, šit. peelituma 667. lapp. šahw 15. rindã no augšchãs „gribu ehstu“; jalasa: „gribu ehst“ (bet gan: nahz ehstu!). Šej tam peeminam ari šchã weeta, ka šeedras romanã „Kad mehnešis dšit“ šamainiti 23. turpinajums ar 24. turpinajumu.

P u r w a m a l ã.

Golowina

Sirgs un Wahrna.

Pašata.

Reiš šemneezinšch zaur Rautschufilu brauza.

Uš reiš tam laundaris ar rungu wiršã trauza:

„Štoi, wezi! atdod tuhlin man

To širgeli un ratus aridšan.“

„Ej nost,“ šchis šleeds, „tu utubunga,

Ja ne, tad re: man ar' ir runga!“

Nu šahka žihštetees šchee abi,

Kas šin, kam plahni ees, kam labi . . .

Bet Sirgs šcho brihdi meerigi

Rošch mihtšo šahli turpat zelmali.

Šcho redšot Wahrna egles galã brehž:

„Tu nešcheligais lops, šapehž

Tu neaištahwi šawu lungu?

To šleptawa drihš nošitis ar rungu

Un tew buhs šchitam jatalpo.“

Sirgs atbild: „Kas par to?

Šruhts darbs man tã pee šchi, kã ta,

Un tahda pati paštaga.“

K. St.

Wairakštu pajumte.

„Walfs“ šawa šchi gada 43. numurã rakšã:

No Dubowas (Tobolškas gubernã). Mehš dubowešchi ešam apmetušchēs uš dšihwi leelšs tumšchšs Šibirijas mešchšs, 50 werštis no Toras pilšehtas. . . Lautini pee mums ir gobigi un šatizigi, lai gan no dšachãm pašaules malãm

šchurp šanahkušchi, kã mehšš teikt — žits no Wahrtes, žits no Mihzes, žits no Kuzawas. . . Mušhu mešchšs pa rudeneem ir labas medibas, tur netrühšt ne putnu, ne dšachadu šwehru, un tã dšachš labs no mušhu lautineem nošliht no ištã zekã, šfreedams uš medibãm pa šwehtdeenãm un šwehttu deenãm. . . Mušhu latweešchu mihtlakais dšehreens ir škahbputra, kas naw ari wišai šmahdejama, it ihpašchi karšã wašaras laikã, ja tik wimu labi prot šagatawot un ištargat no runtschu un pelu šlihšchanas. Tã atgadijās weenam, kuram ir škahbputras balkina paprahwa, tã ka eet eekšã lihšš 12 wedru, ka šchint balkinã bij nošlihžis otram šaimneekam peederigs gadu wežš jehrs, kuršch tam pašudis pawašari, bet tagad — rudeni tika atrastis balkinã, škahbputrai beidšotees. No tam war mahžitees pašiht, kahda tihriba walda štarp teem, kuri ir no šlintuma apšehiti.

Duboveetis.

Kã redšams, „Walfs“ uššahšt šazenstees ar „Latweešchã“ wafelines artikeekem!

Barons un šchihds.

Šreiznuišchãs baronam peemituše tahda indewe, kad bijis pagirãs, tad wajadšejis kahdu išmuškot.

Reiš muišchãs šilšs tilušchãs noturetas medibas, uš kurãm bijis šaluhgšs pulka aplahrtejo leeklungu. Šehž beigtãm medibãm tizis witots un otrã rihšã baronu možiušchãs ne-jautas galwas šahpes. Winaš leek pee šewis darišchanãs atšaukt muišchãs šchihdu. Šchihds eerodas garšš šwahrlššs, jo ir patlaban šchabas. Leeklungs šola šchihdam šintis rubtu,

lai tas breen fihwa dobè, kura atrodas laidara preefchà. Schihds domà: „Simte ruble — labe nowde! Par to es ware nopirkt jowne frake un wehl buhs labeš atlikumes —“ un breen fihwà eefschà. Gebreen lihds kruhtim. Barons šola wehl diwdesmitpeezus rublus, lai breen dšilat. Schihds breen un eebreen lihds kalam. Barons uskleeds: „Schihd, galwu sem fihwa! Dabuš wehl diwdesmitpeezus rublus!“ Schihdinsch kleeds gewalt un šaka: „Zeeniges barone leelkungeš, juhs man waret wiše šawe muise atdot, i tod es nalihdis apušk to fihwe!“

Barons azumirkt israun rewolweri un isšchaun gaišà. Schihdinsch šibena aštrumà pašuhd sem fihwa . . . Gardi šmeekli aiššina uš weetas baronam galwas šahpes, bet šchihds par šawu bahdi šanehma no baroneelkunga šimtspeezdesmit rublu.

Wišu muhschu schihds peemineja labo un dewigo baronu.

Behž barona bijuščà piteera noštahsta
uštahstijuse Anliħse Nonahž.

Es dšihwoju, šà paradis.

(Sch gehe meinen Schlendrian.)
Studentu dšeesma.

Es dšihwoju, šà paradis,
Pee šanas meestina
Un ja šo maškaf peetruħžis,
Tad mana behda ta.
Un pat šcho šanu man
Treet drupu drupàs waka; —
Par to neweenam naw,
Neweenam newaid daka!

Es dšihwoju, šà paradis,
Kas tiħšas, apgehribju,
Un ja šas walkat apnizis,
To nauda pahrwehrschu.
Un ja man drehbèm ar'
Šimts zaurumu ir wald, —
Par to neweenam naw,
Neweenam newaid daka!

Es dšihwoju, šà paradis,
Lihds šapà kritišchu,
Ja man ar' nahweš engelis
Deeds beigas šwehtibu.
Un ja ar' ell man
Reiš beigtoš dšihwe šaka, —
Par to neweenam naw,
Neweenam newaid daka!

Es dšihwoju, šà paradis,
Kamehr wehl ešmu jauns;
Ja mahžitees ar' aišmiršis,
Tat neešmu es šauns.
Un ja man' reiši ar'
Pee eššamena palà,
Par to neweenam naw,
Neweenam newaid daka! P. Bl.

Gudri.

Alurgu Mahrzis šchodeen dabujis wehštuli no šawas lihgawas, Stamparu Mades. Bet šà ša Mahrzis, šewišchi Deewa doš jaunškungs, neprot lafit, tad winšč greeščas pee šawa lihdsbeedra šeščšas. „Šlau, šeščša,“ winšč eefah! noššepumaini, „mana Madè man atštellejuse grašmatu, waj neiššafi man preefchà?“

„Nu par šo nu ne,“ atbild šeščša.

„Bet tew jaaiššeen aušis,“ šaka Mahrzis.

„Šà tad,“ peebahšo šeščša.

Un šeščša šah! lafit. Ušmanigi Mahrzis šaušas. Šad wehštule galà, praša Mahrzis: „Waj tu šo šaprati ar?“

„Ne weena wahrdà!“ atbild šeščša glušchi newainigi. Un meerigi Mahrzis wehštuli eebahšč kulè.

Malbinatas žeribas.

„Miħlo Annin, waj tu mani miħlè?“

„At Žuri!“

„Par teesu, Annin! Šà maš mašdrušžin?“

„Nu — u — u ja — a, Žuri!“

„Un ja es tewi prežetu, waj tad mums tawš tehws dotu naudu, šo mahju pirkt?“

„Ja, Žuri!“

„Un palihdžetu mums eedšihwotees?“

„Ja, Žuri!“

„Un tawa mahte nejauktos muhsu dariščanàs un apmekletu muhs tilai tad, šad es wimu eeluhgtu?“

„Šà tad, Žuri!“

„Un tawi braħti un mahšas daritu tapat?“

„Drošči ween, Žuri!“

Un tawš tehws, šinams, šamaškatu ari manus puišča wiħra parahdus?“

„Šaprotams, Žuri!“

„Šà, waj tu pee manis nahšši?“

„Še, Žuri!“

Urweenu šeini.

U. „ . . . Kas tad juhsu kundšei šaišč?“

Bagats meešneeku meišters: „At, es šo latinu wahrdu aišmiršu, šo man šas dakteris šadžija, bet ta ir weena no labakam šlimibam!“

Ššilaidrojums.

„Šakeet tatšču, šas tad iħšti ir tee atturibneeki par žilweleem?“

„At, tee ir wiħreešchi, šuri beeščah nekà žiti no šo laš nekad waišš nedšert.“

Šaušs šludinajums.

Brešlawas awiše „Brešlauer General-Anzeiger“ nesen atpašat šludinajumu nodakà bij lašama šchahda preeka wehštis:

Urà! Urà! Urà!

Dwiħnu pahris peedšima pee Paula Šrmera Šlettendoršal!

Wina lihdsdarbineeki.